

Globální společnost

- univerzalita
- kondenzace časoprostoru
- deterritorializace
- lokálnost
- mobilita
- globální vesnice

Globální společnost

- globální - týkající se celého světa, mající celosvětový význam
- **globalizace:**
  - proces vymykání ekonomiky z demokratické (politické) kontroly
  - nejasnost a neuspořádanost světové situace
  - absence centra moci
  - týká se toho, co se nám všem děje
- zrychlování tempa – prudký rozvoj vědy a techniky, zvláště oborů a nástrojů zrychlujících pohyb
- globalizační procesy – redistribuují privilegia a deprivace, bohatství a chudobu, svobodu a omezení

Globální společnost

- příčiny: rozvoj komunikace v nejširším slova smyslu - v pohybu lidé, suroviny, výrobky, myšlenky a smyšlenky, znakově zaznamenané poznání, nemoci, ale zvláště kapitál a informace
→ *bezprostřední přítomnost* – pohyb nezávislý na fyzických nositelích (např. pohyb informací rychlejší než změna situace, o které informují)
- země obetkána komunikačními cestami od mořského dna po vesmír
- globalizace – pozitivní i negativní důsledky

Globální společnost

- **pozitivní:**

- zvýšení povědomí o naší Zemi a zodpovědnosti za její stav
- vnímání jinakosti – vzrůst tolerance
- tendence k autoorganizaci – občanská společnost oslabující „centrální“ roli státu
- požadavek na vyšší míru vzdělání

- **negativní:**

- hrozba střetu civilizací – světových válek, terorismu, nacionalismu a rasismu
- nadnárodní monopoly – nebezpečí totality
- snadnější pohyb zločinu (Interpol)
- univerzalizmus – světovládné tendence

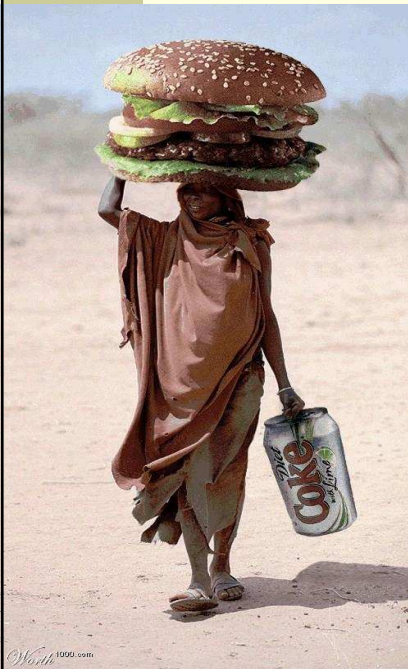
Univerzalismus

- rostoucí migrace obyvatel narušuje kulturní okruhy a hranice států, vznikají širší kulturní okruhy (osm – euroamerický, japonský, islámský ..) → hrozí střet civilizací

vznikne univerzální kultura či zůstane zachována regionální, národní a lokální úroveň?

univerzalismus:

- neg. = vnucování způsobu života, uspořádání společnosti a myšlení jedním kulturním okruhem či nadnárodními společnostmi jiným kulturám
- poz. = snaha změnit svět k lepšímu a tuto změnu rozšířit do všelidských rozměrů, připodobnit životní podmínky všech lidí na všech místech světa
- ohrožení diverzity národů, národních kultur, jazyků, náboženství, životních stylů

Globální x lokální

- globalizace – jev nevyhnutelný? neregulovatelný?
- organizace a normalizace prostoru odděleně od přirozených vlastností a omezení lidského těla → prostor konstruovaný podle kapacity technologie, umělý
- na konstruovaný prostor položen prostor kybernetizující – bez prostorových dimenzí, okamžitý rozptyl, mizí časové a prostorové překážky, mizí rozdíl mezi tady a tam
- změna chápání **dichotomie blízko – daleko**:
  - komunikace v nulové délce → prostor ztrácí na významu
  - blízko prostor každodenní, neproblematický, založený na návycích
  - daleko prostor příležitostný, nepředvídatelný
- tato dichotomie zakládá tzv. lokální komunitu

Mobilní elita x imobliní chudina

- ve virtuální realitě vznikají nové majetky izolované od hrubé reality chudých
- nucená lokalizace jistí selektivnost globalizačních účinků
- bohatství je globální, chudoba lokální
- polarita **globální moci x lokální bezmoci**:
  - mobilní elita osvobozená od teritoriálních omezení, disponuje transnacionálním kapitálem, exteriorizuje (imunizuje) ji od komunity
  - obyčejní lidé vázaní k místu zbaveného významu a schopnosti poskytovat identitu
- globalizace a teritorializace se vzájemně doplňují
→ glocalizace (Ronald Robertson) – jednotka globalizačních a lokalizačních tlaků

Mobilní elita x imobliní chudina

- osvobozený kapitál mimo kontrolu národních vlád – nefunguje hospodářská politika → fragmentace politiky (slabé státy) x globalizace ekonomiky (silné nadnárodní společnosti)
- „zdá se, že dnes nikdo nemá kontrolu, ..., není jasné, jak by taková kontrola mohla za daných okolností vypadat“ (Bauman)
- příslušníky mobilní elity jsou manažeři, celebrity, ale i akademici
- časoprostorová komprese – netlumený přenos informací a bezprostřední komunikace → rozpad komunikace mezi vzdělanými elitami a lidem → nemají co lidem říct, aby to souznělo s jejich zkušeností

Konzumní společnost

- moderní společnost industriální, globální společnost konzumní
- konzument – žádné potřeby nesmí být uspokojené celkově, ale pouze bezprostředně
- vztah mezi potřebou a jejím uspokojením obrácený: příslib uspokojení předchází potřebě, naděje na uspokojení je lákavější než reálné potřeby
- jde o vzrušení z nových dojmů spíše než o vlastnění, o sbírání prožitků
- v zájmu spotřeby konzument stále vystaven novým pokušením – stav neutuchající nespokojenosti
- kultura konzumní společnosti se netočí kolem učení, ale kolem zapomínání

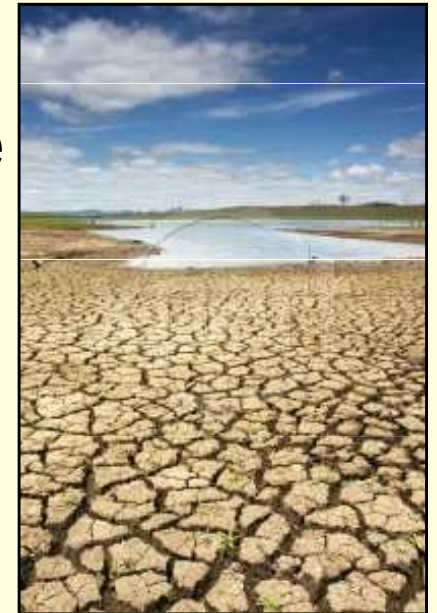
Globální problémy

- **globální problémy** – „současný jev, ovlivňující životy lidí anebo zdraví planety nebezpečným nebo potencionálně nebezpečným způsobem“

(Pike, Selby – Globální výchova)

- nelze chápat v rámci jednoduchého vzorce příčina problému → řešení
- mohou ovlivňovat řadu jiných problémů a zároveň jimi být ovlivňovány

→ nelze tvořit částečné strategie řešení, protože se mohou projevit opačně, než se čekalo

Globální problémy

- dříve: vidění problémů jednotlivě
- dnes: vidění problémů jako jediného, neviditelně propojeného systému
- globální problémy – ekonomické, sociální, právní atd., nejdůležitější - ekologická krize: existenční problém, týká se celé lidské kultury

Globální výchova

- odpovědí na globální problémy
- předpokládá propojení povahy jednotlivce s povahou a stavem globální společnosti
- ke změně vnějšího systému je třeba probudit dost lidí a zaktivizovat jejich schopnosti
- cesta: výchova k respektu jedinečnosti osobnosti, ale i k respektu jiných kultur
- třeba změnit tradiční styl výuky směrem od rozumového, logického a sekvenčního k stylu odhalujícímu vztahy mezi jednotlivými bloky vědomostí
  - probírat jeden problém z různých úhlů, ne různé aspekty problému v různých předmětech bez uvedení do souvislostí

Cíle globální výchovy

- „porozumět procesu vzájemné závislosti
- rozvíjet smysl pro vlastní sebehodnocení a podporovat úctu k druhým
- rozvíjet dovednosti kritického myšlení
- porozumět pojmu mír – od osobní po mezinárodní – snažit se předcházet konfliktům a pokud to nelze, naučit se umění konflikty řešit
- porozumět pojmu lidská práva a podporovat jejich dodržování
- chápat, jak vznikají předsudky a rozvíjet způsoby, jak proti nim bojovat“

(Pike, Selby – Globální výchova)